

Abonamîntul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blasiu.

Anul II.

Blasiu 27 Februariu 1892.

Numérul 9.

Tendințe periculóse.

(+) Cine a urmăritú cu atenziune cele publicate de noi cu privire la gimnasiile românesce din țéřile corónei Sântului Ștefanú, a pututú vedé, că guvernele, cari s'au succedatú de dóu-deci și cinci ani, s'au silitú pre tóte căile a face imposibilá existința altorú institute culturale românesce, orí celú puținú a le despoia de caracterulú lorú românescú și confesionalú.

Tendinței acesteia s'a datú espreziune mai virtosú în legea dela 1883. Fiindú-cá articolulú de lege XXX din 1883 impunea șcólelorú nóstre medie sarcine fóřte grele, atátú în ceea ce privesce numérulú și cualificațiunea profesorilorú, câtú și în ceea ce privesce numérulú și mărimea șácelorú de propunere și provederea lorú cu tóte recuizitele școlastice, guvernulú a speratú, că auctoritățile bisericelorú românesce, din lipsa de mijlóce materiale, nu vorú puté suportá acele sarcine și ast-felú saú își vorú închide gimnasiile lorú, saú ceréndú ajutorú dela statú, le vorú supune în parte mare la discrețiunea guvernului. S'a înșelatú însă amarú guvernulú nostru, de-órece iubirea de biserică și de națiune a însuflețitú pre auctoritățile bisericelorú românesce în gradú așa de mare, câtú pentru salvarea gimnasiilorú lorú aú adusú jertfe, ce aú trecutú departe preste calcululú guvernului.

Paralelú cu nisuințele guvernului de a face imposibilá existința gimnasiilorú românesce, aú mersú și sfortările lui de a despoia acele gimnasiile românesce de caracterulú lorú confesionalú și românescú, și aci guvernulú a seceratú mari triumfuri, cari pentru Români suntú totú atâtea rane adânci. Gimnasiile românesce greco-orientale, cărora la aparința li-s'a lăsatú unú felú de autonomie precarie, aú fostú puse sub controla polițenésce a organelorú guvernului, cari paralizéază tótá vieța lorú naționalá românescá, ér gimnasiile române greco-catolice aú fostú puse din punctú de vedere didacticú și pedagogicú esclusivú numai sub conducerea Ministrului de culte și instrucțiunea publicá, așa câtú din punctulú acesta de vedere gimnasiile greco-catolice, provédute de întemeiătorii lorú cu caracterú religiosú și naționalú, aú fostú despoiate de acestú caracterú chiar în partea cea mai de căpetenie, căci caracterulú religiosú și naționalú alú unuí institutú se manifestéază mai virtosú în spiritulú, de care e condusú întregú învățamintulú. Acestú spiritú însă nu póte fi nici religiosú, nici naționalú, până cândú învățamintulú este condusú de unú guvernú, care de o parte pre religiune nu pune nici unú pondú, ér de altá parte se arată dușmanú de mórte alú creșterii naționale românesce. Afară de aceste gimnasiulú din Năséudú nu mai are nici umbrá de caracterú religiosú, pentru-cá l'aú scosú cu totulú

de sub orí ce jurisdicțiune a auctorității bisericescé, ér gimnasiulú din Beiusú a fostú despoiatú cu totulú de caracterulú séu naționalú, de-órece nu este numai condusú de guvernú, ci chiar și limba de propunere românescá a fostú scósá aprópe cu totulú dintr'insulú.

Preste totú în ceea ce privesce spiritulú românescú, în gimnasiile nóstre, amú ajunsú până acolo, câtú domniú din Budapesta se laudá, că în gimnasiile românesce se propune minunatú de bine studiulú istoriei.

Sá nu se crédá însă, că acéstá laudá s'ar puté considerá de unú complimentú pentru respectivii profesori, pentru-cá acéstá laudá atáta însémnéază, că istoria se propune în gimnasiile nóstre românesce după nisce manuale unguresce traduse în limba română, în cari despre trecutulú Românilorú saú nu se face nici o amintire saú se face o amintire, care departe de a coréspunde adevérului istoricú, falsificá faptele celea mai notorie și omórá orí ce spiritú naționalú românescú în tinerii nostri.

Cu rezultatele aceste „patriotice“ guvernulú nu se va mulțami, ci va merge totú mai departe atátú în ceea ce privesce îngreunarea existinței gimnasiilorú nóstre, câtú și în ceea ce privesce despoierea lorú de caracterulú religiosú și naționalú, despre ce avemú palpabile doveđi.

Feuilleton.

Sânta Agnes.

Sá ne străpunemú cu cugetulú în Roma pre la începutulú secolului alú patrâlea. Părăsindú Póřta Coliná la a dóua colóná militará găsesce o vilá modestá, unú suburbanú situatú într'o poziție fóřte pretinósá de-a stínga la Via Nomentaná pre marginea unei movile, ce se gatá într'o luncá fucântátóre.

E o ői luminósá de vérá. La umbra unuí stílpú de marmorá pre o bancá de petró vedemú ședéndú o copilá în etate de doi-treispredece ani. Ea e îmbrăcatá într'o tunicá albá și pre căpú are o cununá de rose. Pěřulú ei blondú îi cade liběřú pre umeri, și adierea vîntuluiú îlú buclá ici colé. Tenulú feței ei transparentú și catifelatú e de o frageđime nespúsá, și rađele ferbinți ale sóreluiú fáceaú, ca frumósele ei colorí să apará și mai vii.

Ea se párea a fi adâncitá în medităři fericite; sta cu privirea ațintitá spre opalulú albastru alú ceriului, neobservándú nici drăgálașele ciripiri ale pasėřilorú, ce sburaú pre

plopí și arini, nici susuitulú insectelorú între tufe și nici sborulú veselú alú fluturilorú cătrá tufele de rose de Damascú. De-odată se tredește din adâncire întorcéndú-și ochii spre munțil Sabiní, ce încunjurá orizonulú în partea osticá, de unde spre sudú e valea Lațului. De aici apoi își întóree privirea spre cetatea colosalá, loculú superstiției și alú rușinii, de unde-și întóree repede privirea, adâncindu-se éřáși în medităři.

Și la ce se cugetá óre fetița acésta frumósá? Ce însemnéază óre îmbrăcăminteá aceea albá și cununa de rose? E órá de diminetá timpurie, și precândú pasėřile salutá cu cântatulú lorú voiosú revenirea rađelorú de sóre, — ea stá în umbra columnei și se aduce pre sine jertfá dumneđeescului séu mire.

Și drăgálașa fatá se cugetá la iubirea sa sfântá, de a cărei frumsetá se minunéază sórele și luna, se cugetá, că ea deja și-a serbatú cununa misticá cu Elú, deja a primitú inelulú Lui de credință; își reamintesce mărgelele nestimate, cu cari Elú i-a împodobitú grumazií, și petřile scumpe, ce i-le-a pusú în urechi, și picătorele purpurii, cu cari i-a coloratú Elú obrazii ei fecioresce.

Sá respectámú acéstá aparința supra-

pământésce, să lăsamú fata acésta fericitá, să se bucure de îmbrățișarea curatá a mirelui séu.

E o sérá de tómná. * Vîntulú împrațienorilú negri întunecați din Sicilia, de ei se lătescú pre întregulú orizonú ca unú acoperișú mare și desú și daú orașului o înfățișare tristá, melancolicá. Fata, ce deja o cunóscemú, grăbiá însoțitá de unú tinerú veselú rěșfățatú trecéndú advonulú unei case frumóse pre Alta Semita, apoi preste atriú și tablinú întrá în apartamentulú femeescú, unde găsimú o matróná cu trăsături nobile ocupându-se cu unú lucru de mână la lumina unei lampe monumentálá.

Ochiulú ei de mamá nu póte să nu observe neliniștea, ce se oglindá pre fața fetei, și acésta silitá de întrebările ei pline de iubire îi istorisese, ce i-s'a întâmplatú pre drumú.

Ea se întorcea dela școlá, cândú unú bărbatú tinerú o priviá așa, de aspru și provocătorú din depártare de câțiva pași. Ea grăbia, ca să încunjure întâlnirea lui, dar auzia, că necunoscutulú o urmăresce, până cândú ajunserá într'o stradá lateralá; atunci s'a apropiatú de ea făcéndú-i celea mai în-

Tocmai acum de curând a convocat Ministerul de culte și instrucțiunea publică o anchetă, care se ocupă cu discutarea ideii despre unificarea școlilor medii. Această anchetă deja tradă scopurile urmărite de domnul Ministru în ceea ce privește nu numai reformarea gimnaziilor magiare, ci și sorțea gimnaziilor românești. El vrea, ca să nu mai fie în țară două soiuri de școli medii, adică gimnaziile și școlile reale, ci numai un singur soi, în care să se afle expresiune atât direcțiunea realistă din școlile reale, cât și cea humanistică și idealistică din gimnaziile. Este deci foarte probabil, că gimnaziile din țară începând de la clasa a cincea în sus vor bifurca, sau chiar trifurca, așa cât în una și aceeași clasă vom avea mai multe grupe de studenți, după cum vor fi grupate studiile, ce li-se vor propune. Cine nu vede, însă că reforma aceasta va aduce mari greutăți preste gimnaziile noastre? O astfel de bifurcațiune sau trifurcațiune pretinde în mod necesar sporirea nu numai a salarilor de învățământ, ci și a numărului profesorilor, ceea ce fără de îngreunarea fondurilor, din care se susțin gimnaziile noastre, nu se poate obține. Gimnaziile magiare susținute din vistieria statului sau ajutate în măsură mare din această vistierie vor pute suportă noua reformă proiectată de Ministru; dar o gimnaziile noastre pot ele să o suporte fără a fi silite sau a înceta sau a recurge la ajutorul statului și astfel a se espune pericolului de a-și pierde și umbra aceea de caracter religios și național românesc, ce le-a mai rămas în ziua de astăzi? Eă o întrebare, ce trebuie să ne ocupe încă de acum, adică înainte de ce tendințele Ministerului ar îmbracă forma concretă de proiect de lege, căci mijloacele, cu

care se pot delătura astfel de primejdii, nu se pot crea într-o zi ori într-o săptămână.

Tendința acesta de a unifica școlile medii, pre lângă îngreunarea existenței gimnaziilor noastre, mai urmăresce încă și un alt scop și anume scopul de a vrsa în tot sistemul de învățământ gimnazial un spirit „patriotic magiar” cu mult mai pronunțat, decât cel de astăzi. Cel puțin astfel s'au exprimat cei mai mulți dintre bărbații, pre cari Ministerul i-a convocat în ancheta amintită mai sus.

Acela însă, care a studiat cât de puțin lexiconul parolelor „patriotice”, cari le auzim în ziua de astăzi din toate părțile, știe, ce înseamnă acel spirit „patriotic magiar”. Spiritul acesta este însuflețirea tinerimii gimnaziale pentru idealurile unui singur popor din patria comună, carele se consideră pre sine ade singur îndreptățit a constitui statul și a-și dezvoltă individualitatea sa națională, er pre celelalte popore conlocuitoare le consideră de nisece masse destinate a se asimila în corpul naționalității magiare, precum se vede acesta chiar din enunțările făcute de ministrul-președinte Szápary în Timișoara, unde cu cuvinte foarte clare a accentuat importanța acestui proces de asimilare pentru fericirea Ungariei.

Cum se va pute însă băga în sufletele tinerilor nostri acest duh rău?

Nesmintit, că operațiunea aceasta numai așa se va pute efectui, dacă în gimnaziile românești se va da o estensiune cu mult mai mare, decât cea de astăzi, istoriei poporului magiar, și studiului limbii și literaturii magiare, așa cât aceste obiecte de învățământ să formeze centrul și sufletul întregului sistem de învățământ, er limba și literatura românească să fie scoase și din posesiunea precară, în care se află astăzi.

Altecum, dacă unul dintre bărbații anchetei, și anume Schwarz Gyula, este interpretele fidel al vederilor Ministerului, — despre ce nu avem motive a ne îndoi, — atunci putem să ne așteptăm și la aceea, că unele obiecte de învățământ, cari se propun astăzi în gimnaziile noastre, vor fi eliminate aproape de tot din gimnaziile și înlocuite numai cu limba și literatura magiară. Așa de exemplu domnul acesta a propus, ca propedeutica filosofică să fie scoasă din gimnaziile și înlocuită cu nisece elemente de logică și estetică, cari însă să se propună numai în legătură cu limba magiară; ceea ce atât înseamnă, că precând până acum după lege numai limba și literatura magiară trebuia să se propună în clasa a 7-a și a 8-a în limba magiară, pre viitor și filosofia, limba greacă și alte studii vor avea să se propună în această limbă.

Ast-fel pre încetul toate ni-se iea, rămânându-ne numai sarcina de a susține cu mari jertfe gimnaziile noastre înființate cu nespuse greutăți. Și când în acestea isbândi importante nu va afla guvernul destulă garanție pentru creșterea Românilor în spirit „patriotic”, va mai ataca, — precum deja a dat semne sigure, — și dreptul auctorităților bisericesti de a-și denumi independent pre profesorii dela gimnaziile lor, și cine știe, că, dacă în această cestiune se vor amesteca și interese personale și egoistice, de cari unii oameni ușori pot fi răpiți, oare nu vom pierde și acel drept unic, ce ne va mai fi rămas?

Pentru delăturarea acestor primejdii multă poate face abnegațiunea și zelul desinteresat al auctorităților noastre bisericesti, însă delăturarea radicală a lor atiră numai dela ținuta politică a tuturor Românilor, care însă în starea ei de astăzi nu ne promite un viitor mai fericit!

focate declarații de amor. Dar feciöra-l respinse cu cuvinte reci. Nerușinatul după ce l-a mai îndreptat cuvinte de lingușire zădarnice, îi întorse mănios spatele.

Și cine a fost acest spirit rău? El m'a fost altul, decât fiul prefectului Romei.

La intrarea în Capitol se deschide îndată în internul pământului un carcer întunecos, și la lumina unei, ce trece tristă prin cadratele masive și ruginite de fier, aflăm aici câteva zile mai târziu pre scumpa noastră feciöra. O, care criminală a putut să acuze pre această ființă îngerească?

Fiul prefectului, ce s'a înamorat de ea până la nebunie, după ce a cercat toate izădarul, ca să o câștige, l-a jurat răsunare amara. Dela prietini păcătoși și necinstiți a aflat, că ea este creștină, și acesta a fost de ajuns, ca să o acuze tătâne-său prefectului, care răsună ori ce vătămăre a fiului său și așa trimise străji și liciori, ca să o aducă.

Înainte tiranului și-a mărturisit ea cu foc credința sa și s'a arătat nesimțitoare la lingușirile lui, precum și fără frică la amenințările, ce i-le făcea.

Și când l-a spus sentința fatală, pre fața ei feciorescă nu se vedea nici o umbră de frică sau întristare, ci în locul acestora s'a luminat fața ei de o bucurie necuprinsă de mintea omenescă.

Ostașii mai marelui Capitolului anunțară a treia schimbare a străjilor. Câteva ore numai, și eroina noastră nu va mai fi în

viată. Cu sângele său își va convinge pre dumnezeescul său mire despre iubirea sa adevărată!

Rața sôrelui, ce ajungea cu greu în acea catacumbă subpământeană, a trezit deja pre feciöra din somnul ei nevinovat. Câteva străji însoțite de un licior o prinseră și o duseră în cercul lui Alesandru. De aici a fost condusă într-o odaie murdară, unde fiul prefectului îi repetă declarațiile sale urite. Domnul printr-o minune ne mai auzită pre drum îi lungi până la călcăie pelerul ei desu, ce serviă acum feciôrei de vesmânt.

Acestă minune făcu mare impresiune asupra fiului prefectului, care esind din mijlocul prietinelor săi desrănați a intrat în acea odaie rușinosă.

Nefericitul! Ângerul Domnului, care a păzit scumpa sa mirasă, îi dobori fără viață la pământ. La rugărilor și lacrimile nemângăiatului lui părinte fata l'a rechemat la viață, și de multămită pentru o grație așa de mare prefectul n'a voit să se mai ocupe de sentința fetei, ci o a lăsat lociștorului său.

Publicul, ce eră adunat în cerc, la scirea despre această minune nouă și ne mai pomenită, ațitat fiind și de unii agitatori păgâni, decheră acesta de înșelăciune și magie și lărnuindă cerea mărtea fetei creștine. Prefectul lociștorului temându-se de o răscolă se grăbi a-lu îndestulă demandându, să se pregătescă un rug, unde să o prefacă în cenușe.

Feciöra sfântă între sgomotul poporului adunat și flăcările înspăimântătoare ale focului fu pusă pre rug. Eră o aparință creșcă cu pelerul său despletit, îmbrăcată în tunică albă, îngenunchiându și rugându-se. Dar pare că focul nu cuteză, să o atingă: flăcările se despărțiră în două părți și consumară pre ghidele. Poporul, ce mai înainte lărnuise, la vederea acestora încrămeni. După aceea focul se stinse rămânându numai câțiva cărbuni.

La a doua minune poporul furios se înfierbntă. Începe a striga și a sbiera, câtă resunetele ajungeau la nori, că liciorii să pătrundă prin mulțime până la rug și să sdobescă în bucăți pre feciöra. Judecătorul cuprins de spaimă la acestea demândă, să o ucidă. Un ghde implinesce acest mandat blăstemat înfigându-l în gâtul ferul ascuțit. Ca o flôră frumôsă tăiată de plugul căd feciöra pre rămășițele rugului, stropindu-i-se tunica albă cu stropii purpurii din sângele ei fecioresc.

Sôrele aruncă ultimele sale rațe preste cetatea împăratăscă, pre când din Pôrta Colină la lumina nesigură a amurgului eșă ună conductă funebru cântându și rugându-se. Sunt preoți, creștini bărbați și matrone, cari petrecu cu torțe aprinse micul sieri acoperit cu un vâlu. Dela a doua columnă din Via Nomentană trecară prin vila, ce deja o cunoșcem, și după ce trecuseră prin promenadă, ajunseră într'un fel de peșteră, ce din afară e încunjurată de tufișu desu. Conductul

Vecinii nostri Sasi.

* * Multă s'au măgălită vecinii nostri Sasi și se măgulesc și astăzi încă cu epitetele de: *prudentes et circumspiciti*. Nu este aci locul, să cercăm, întru câtă au meritul ei în trecut și întru câtă nu epitetele aceste. Nouă ni-se pare, că în trecut totă prudența și circumspecțiunea lor a stat în aceea, că împrejurările politice favorabile le-au scutit folosii tot-deuna întru adevărul foarte bine spre a-și întări puseșiunea față cu Românii. În împrejurări nefavorabile însă cu totă „prudența și circumspecțiunea” lor proverbială n'au fost nici când capabili de a desvolta energia și perseveranța de lipsă, și nu odată au capitulat înaintea unor fantome politice, creșându, că cine scie ce prudență și circumspecțiune admirabilă au vădit prin aceea.

Despre acesta au dat cea mai lămurită dovadă și cu ocaziunea alegerilor parlamentare din urmă, când s'au aruncat cu totul în brațele guvernului între sărutări și îmbrățișări ca la Brașov, unde corifeii Sasilor și ai Magiarilor guvernamentali s'au îmbrățișat și sărutat pre perire, de li-s'a strânită pozele apetitului și la unii Români.

Ei bine! Dacă bunii nostri vecini Sasi au trecut așa fără rezervă în castrele guvernului, pre care mulți ani l'au combătut, atunci noi cu „minte Românilor cea de pre urmă”, care și-o doresc de secură și Sasi, în generală vorbindu nu ne putem explica schimbarea acesta în politica sășescă altcum, decât așa, că guvernul a abdicat de utopia unificării statului în privința limbii, și pre Sasi îi va lăsa, să se desvolte în armonie cu caracterul lor național fără de a le mai pune nici o pedecă. Fără de condițiunea acesta trecerea vecinilor Sasi în partida guvernului, vorbindu din punctul de vedere al politicii naționalităților, nu are nici un înțeles, și politică fără înțeles credem că „prudenții și circumspecții” Sasi nu vor țese.

Să ne punem așa dară întrebarea, ore este cu putință, ca guvernul actual să se

fie dimis la primirea unei atare condiții față cu Sasi?

Guvernul nostru actual stă pre peioră de răboi față cu toate naționalitățile din țară. Și nici pre departe nu se vede nici cel mai mic semn, că guvernul ar voi să abdică de planul unificării statului cu privire la limbă, care plan este izvorul luptei. Numai în zilele trecute Ministrul Szápary la Timișoara, ca și Tisza pre timpul său, a dechertat categoric, că guvernul nu-i umblă prin minte. să abdică de planul acesta. Preste totu manierele lui Szápary sunt mai fine, ce e drept, și mai de seculul al nouăsprezecelea decât ale lui Tisza. Și așa și dechertarea lui este mai de salon ca a lui Tisza. În fond însă totă aceea a țisă, ce la timpul său a țisă și Tisza. Și bine să se însemne, Szápary în enunțarea sa dela Timișoara între naționalități a înțeles și pre Sasi, și nu le-a dat privilegiul de a fi esemți, cu toate că privilegiile în timpurile trecute au fost așa de plăcute Sasilor, mai cu seamă când acelea le aveau față cu Românii.

Cândă dară vedem la Timișoara pre Szápary proclamându piano, că guvernul voesce să țină într'acolo, ca în regatul acesta să nu-se mai vorbescă decât limba magiară, atunci sărutările Sasilor și Magiarilor la Brașov sunt o parodie, poze-că „prudență și circumspecție”, însă foarte — comică.

Dară eră să uităm ceva! Poze că vecinii nostri Sasi sunt încredințați, că între toate naționalitățile din țară sau ei sunt cei mai iubiți guvernului, sau ei sunt cei mai temuți de el, câtă lui Szápary sau îi causază multe lacrimi vădându-l nemulțămii, sau îi pricinuesc multe nopți nedormite vădându-l așa puternic în luptă în contra unificării statului în privința limbii, care e idealul lui. Să vedem, câtă adevăr poze fi în o atare presupunere cutezată?

Guvernul între naționalități nu simpatizează cu nici una, decât când ore care abdică de ori ce aspirații naționale ca Jidovii. A presupune, că guvernul poze să simpati-

seze cu Sasi, până ce ei au încă aspirații naționale, ni-se pare, pre domolul fie țisă, o — naivitate neprudentă și necircumspectă. Eră a presupune, că guvernul are respectul mai mare de Sasi decât de celelalte naționalități, și așa numai pre ei voesce să-i împace, însemneză a presupune, că guvernul se teme de cel mai slab. Sunt, ce e drept, Sasi un popor mult mai cult ca celelalte naționalități și în special ca noi Românii. În privința bunăstării materiale încă le întrec pre celelalte și și pre noi. În privința numerică însă stă îndereptul tuturor celorlalte, chiar și îndereptul Jidovilor. Nici două sute de mii nu numără Sasi, și totuși guvernul, care voesce să unifice în privința limbii trei milioane de Români, să se témă de mai puțin de două sute de mii de Sasi? Crédă-o, cine poze!

Apoi ce atinge conștiința națională și puterea de rezistență, de ce să se témă guvernul mai tare de opuseșiunea Sasilor, când guvernul însuși în privința unificării limbii a făcut deja esperințe frumoșe și a ajuns la convingerea, că pământul cel mai bun pentru unificare l'au dat până acum în țară naționalitățile, ce vorbesc limba germană, Jidovii și Șvabii din Ungaria, cari n'au opus nici cea mai mică rezistență, eră în trecut cetățile germane, ca Clușul, Deșul, Turda și altele? De ce să nu creșă guvernul, că și cu Sasi va fi asemenea? Poze că ceva-și mai târziu, ce e drept, și după încordare ceva-și mai mare ca la Jidovii și Șvabi. În urmă și la Sasi se va adeveri legea istorică, că limba germană capitulează mai întâi dinaintea celei magiare.

Toțe ne arată, că Sasi nu pot fi nici cei mai iubiți nici cei mai temuți de guvern, ca pre ei să-i împace, și cu noi să se lupte. Ce a putut fi dară cauza sărutărilor și îmbrățișărilor între Sasi și guvern? Răspunsul e scurt! Pre un moment a avut și guvernul lipsă de Sasi și Sasi de guvern, și așa s'au întâlnit la oaltă pre un moment, cum se întâlnesc globurile de joc, ca apoi cu atât mai tare să se depărteze de oaltă.

Temerea guvernului de Apponyi eră mare înainte de închiderea dietei. De aceea a cercat să-l paralizeze pre Apponyi de o parte prin pripirea alegerilor, ca așa acesta să nu-și pótă organiza partida, de altă parte strângându în jurul său pre toți, pre câtă putea, ca să-și asigure majoritatea. Le-a tras Sasilor una cu ochiul, și ei fadată au trecut în partida guvernului, după ce i-au mai și momit cu vre-o promisiune. Lupta însă a trecut. Guvernul are majoritate asigurată pre cinci ani și fără Sasi. De unde urmarea firească e, că guvernul, ce le-a promis Sasilor înainte de alege, când i-au fost bineveniți, nu va ține după alege, când îi sunt de prisos.

Înși și Sasi au avut lipsă de guvern. Multe nu ceru dela guvern, că sciu, că nu capătă. Ceru însă spriginul guvernului său cel puțin mână liberă în universitatea sășescă în contra Românilor, cari multă le amăresc zilele. Acum în universitate poze că guvernul le va concede mână mai liberă ca până acum, căci prin aceea nu perde guvernul nimica, ba încă câștigă, căci când Sasi împedă cu ajutorul universității pre Români în desvoltarea lor națională, facu servițiu totu causei unificării de limbă, care este alfa și omega al guvernului.

acum face o linie pezișe preste o scară întunecată și ajungându în adâncimea peșterii se împreună cu o cetă de copii, ce pórta palmi și lumini și afumă cu tămăe.

Sicriul trebuie să se acopere . . . Ce aspect! Fecióra noastră zace palidă, cu membrele înțepenite de puterea morții. Fața ei e albă ca alabastrul, perul ei lung auriu îi cade din două părți pre pept, vestimentul ei alb ca zăpada e împodobit icol cu rbinii schinteiori.

În adâncimea acesta vocile răsună mai puternic, și suspinele-șu mai audibile. Peștera e foarte luminată de lumenele multe, ce ard într'un spațiu așa de îngust. La un loc anumit conductul se opresce. Un preot, ce pontifică, rostesc o rugăciune, la care cei de față răspund cuprinși de cea mai mare durere. După aceea el binecuvîntă cadavrul, și doi ciocli flă ridică spre a-l lăsa într'un loc pregătit de mai înainte. Urméză rugăciuni noue și dovești noue de iubire din partea credincioșilor. Alți ciocli acoperu sfântul cadavru al martirei dinaintea privitorilor și punu la capul ei o petra cu cuvintele scurte, dar semnificative: Agnes sanctissima.

* * * Câteva zile trecu dela ceremonia acesta mișcătoare, când neconsolații părinți ai sântei Agnete se duseră în timp de nopte la mormintul ei spre a se rugă. În totă devoțiunea rugău ferbinte pre copila sa fericită, să le mijlocescă la tronul celui Preatnalt, să-i pótă urmă și ei în ceruri,

însă în slăbiciunea lor omenescă și plângeau pentru perderea ei prea timpurie.

Dar eră o lumină supranaturală apare în peștera întunecată, și ei pot vedea limpede pre copila loră prea frumoșă, îmbrăcată în alb, cu cunună de rose pre cap și pre umeri cu un veș alb strălucitor, de-țiea vederea. Ea este încunjurată de o cetă de feciore alese. La vedenia acesta cerescă părinții sântei Agnete înmărmuresc și nu află cuvinte spre a o agră; dar află fecióra, și cu un zimbet de fericire nespuse le dice: „Bucurați-vă și mă fericiti, că eu locuesc împreună cu consotele mele în ținutul luminei eterne!”

* * * Un deceniu mai târziu în genunche pre acest mormint o fecióra din cea mai înaltă familie. Constanta, fata împăratului Constantin a cercat toțe spre a scapa de o lepra înspăimântătoare, când primi scirea, că la acest mormint s'au însănătoșat mulți morboși. Obosită de plâns și de suspine și foarte slăbită, părea că adormise. Membrele ei odihniă, însă sufletul îi eră atent și deștept. O aparință stă înaintea ei și-i vorbesce: „Constanțo, crede în Domnul Isus Christos Fiul adevărat al lui Dumnezeu și Răscumprătorul lumii. El te va scapa de lepra.” Se trezesce numai decât și se scolară de pre mormint însănătoșată. Credința ei i-a ajutat, și de atunci se făcu o șerbitore zelosă a lui Christos.

Elena S.

Aci, în aceste zace secretul sărutărilor și îmbrățișărilor vecinilor Sasi cu guvernul. Fie! Nouă nu ne pasă mult. Românii din fostul fund regesc sunt elementul românesc cel mai sănătos, mai tenace, mai înaintat în cultură și mai diligent. Din partea Sasilor li-se vor pune de aci în colo mai multe greutate în calea progresului lor. Judecând însă după progresul de până acum al Românilor dintre Sasi, viitorul va fi al nostru. Dela 1848, de când Românii se luptă cu vecinii sasi cu arme egale, noi tot câștigăm și ei tot pierd. De unde este numai o cestiune de timp, ca chiar și centrele mai însemnate ale Sasilor, Sibiu, Bistrița, Brașovul să devină române, pre lângă toate sărutările și îmbrățișările lor cu contrarii nostri.

Revistă bisericească.

Provincia mitropolitană.

Cetitorii „Unirii“ știu, că la începutul anului viitor se va celebra în Roma jubileul episcopesc de 50 ani al Sântiei Sale Leon XIII. În lumea întregă se face pregătire pentru serbarea aceea măreață. În Roma se va ridica o biserică monumentală, dedicată Stului Ioachim, patronului Sântiei Sale. Biserica aceasta se ridică din ofrande culese în lumea întregă, pentru-că și biserica va avea un caracter internațional, având să cuprindă în sine altare făcute după toate riturile aprobate ale bisericii catolice. Va fi deci în acea biserică un altar și după ritul nostru. — Provincia noastră mitropolitană încă a voit să lea parte în acțiunea aceasta comună a catolicilor și a trimis pentru biserică amintită o sumă de 700 fl. Suma aceasta după diecese se împarte ast-fel: *Archidieceza* 226 fl. 69 cr. *Diecesa Oradei-mari* 350 fl. *Diecesa Lugosului* 103 fl. 31 cr. *Diecesa Gherlei* 20 fl.

Roma.

Sânția Sa a îndreptat o enciclică către episcopatul și catolicii din Franța, în care le prescrie ținuta, ce trebuie să observe față cu republica. Sânția Sa îi face atenție pre catolicii franceși, că biserica este indiferentă față cu oricare formă de constituție. De aceea catolicii nu au să se lupte în contra formei de constituție existentă, ci numai în contra abuzurilor, ce le comite *legislativa*. De aceea Sânția Sa îi îndrumă pre catolicii franceși, să nu combată republica, ci pre factorii legislativi ai republicei, cari abuzază de puterea lor și persecută biserica, și să încerce a forma o majoritate parlamentară, care să le asigure toate drepturile, ce le competă. — Este ușor de înțeles, că enciclica aceasta a provocat o senzație ne mai pomenită. Totă țiaristia europeană se ocupă de documentul Pontifical, a cărui urmări acum încă nu se pot precalcu.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Parlamentul ungar a fost deschis în 27 a. l. c. cu ceremonialul îndătinat. Maiestatea Sa a dat cetire în persoană discursului de tron, în care făcând cu

satisfacțiune amintire despre aniversarea a 25-a a pactului dualistic, schițează toate proiectele acele de lege, cari vor avea să fie dezbătute în ciclul acesta parlamentar. Dintre proiectele aceste amintim cele referitoare la *reforma administrațiunii, la regularea valutei, la judicatura Curiei în cauzele electorale, la reforma contribuțiunilor, la regularea dreptului de reuniuni și de întruniri* și cele referitoare la codificarea sistematică a *dreptului penal și civil*. Cu privire la cestiunea *bisericească-politică* discursul de tron dă expresiune sperării, că biserica și statul și pre viitor își vor îndeplini misiunea, pădindu-și neștirbite drepturile și interesele reciproce. — Discursul mai face apoi amintire și despre proiecte referitoare la *îmbunătățirea instrucțiunii, a economiei naționale, a comunicațiunii și agriculturii*.

Francia.

Francia se află în criză ministerială. Causa, care a provocat criza, este politica bisericească. Guvernul a fost prezentat un proiect de lege referitor la asociațiunii, care era foarte jignitor pentru ordurile religioase. Deputatul *Hubbard* a propus, ca acest proiect să fie pertractat cu urgență, pentru a se pregăti separarea bisericii de câtră stat. Ministrul-președinte Freycinet a declarat la acesta, că guvernul nu voese să pregătească separarea bisericii de câtră stat prin nici un fel de proiect și a pus tot-odată și cestiunea de cabinet în afacerea aceasta. Votul camerei a fost nefavorabil pentru cabinet. Ministerul a dimisionat în urma acestui vot, președintele republicei a și primit abdicarea. Majoritatea contrară guvernului s'a format din voturile radicalilor și a monarhiștilor.

Correspondințe.

București, 12 Febr. 1892.

Onorabilă Redacțiune!

Servițiul funebru pentru odihna sufletă a regretatului arhiepiscop latin de București, Monseniorele *Paul J. Palma*, a fost celebrat în biserica catedrală a sântului Iosif astăzi. Publicu numeros și distins a asistat la această tristă ceremonie. Vorbirea funebă a rostit-o P. O. D. Dr. *Demetriu Radu*, protopopu onorar. Vorbirea a făcut o adâncă impresiune în publicul prezent. — Vă comunicu o parte din acestu prefrumos discurs, ca să aște cetitorii „Unirii“ datele cele mai de frunte din viața distinsului prelat, acum reposat, care a iubit așa de mult națiunea română. După un esordiu elocuent, éta cum se descrie biografia Monseniorelui Palma:

„Născut în Roma la an. 1830 dintr'o onorabilă familie și devenit în scurtă vreme orfan de tată, tinărul Paul din cea mai fragedă etate fu îndreptat pre căile virtuții și ale pietății creștinesce de prea iubită sa mamă Maria, o femeie cunoscută în totă Roma pentru practica acelora-și virtuți, una dintre acele adevărate matrone venerabile, cari onorează așa de mult numele de roman și de creștin. După terminarea studiilor primare și secundare în atât de renumitul Colegiu Roman al Părinților din ilustra

Societate a lui Isus, unui tinăr, înzestrat de Dumnezeu cu o minte ageră și pătrunzătoare, împodobit cu cei mai străluciți lauri ai școlii și spriginit de numele și putința unei familii onorabile, îi stătea deschise toate cărările, ce duceau la cele mai înalte onoruri eclesiastice și civile ale Mitropolei creștine.

Cu toate aceste tinărul Paul, în etatea cea mai frumoasă a vieții și prin cel mai mare act de libertate, de care e capabil omul, făcu de sine un sacrificiu cu atât mai simțitor, cu câtă era de înțregă sa persoană și de întreg viitorul splendid, ce-i surdea în lume, și la 1855 intră ca noviciu în Congregațiunea religioasă a Stului Paul dela Cruce. Părăsi ast-fel lumea cu deșertăciunile sale și se retrase în liniștea cea senină a mănăstirii. Să nu credeți însă, dlor, că prin acesta el ar fi încetat de a fi un membru folositor societății omenesci, pentru-că instituțiunile monachale, inspirate de adevăratul spirit creștinesc, la urmă nu sunt decât tot atâtea palestre sacre, unde omul prin rugăciune se curățește spre a pute atrage mai ușor binecuvântările cerului preste frații săi din lume, ér prin studiu și prin mortificațiune se întărește spre a pute lupta mai cu succes pentru înflorirea sciintelor și în deosebii a moralității, fără de care abia e concesi unu popor să vegeteze pre pământ.

Ordinat în faptă de preot, după o lungă deprindere în operele pietății și în sciințele sacre, P. Paul păși plin de umilință, de acea virtute mare a creștinismului, dar cu atât mai energic pre căile străbătute de cel ce evangelizează pacea, pacea sântă a omului cu om și a tuturor cu alu loru Creatoru.

Dar Provedința divină îi rezervase un câmp încă și mai estins de activitate. Când se așteptă adecă mai puțin, el fu chemat în România de Monseniorele de fericită memorie *Ignaziu Paoli*, pre atunci episcopu de Nicopolea, ér mai târziu întâiulu Arhiepiscopu latinu de București.

Silitu a se despărți de eterna cetate, unde avusese darul de a vedé lumina zilei, de a se inspira de totu ce-i eroic și sublim și de a se jertfi pentru binele deapropelui, P. Paul plecă cu cea mai mare însuflețire, nu numai pentru-că scia, că-lu chemă acea detorință evangelică, ce rupe fiul de iubita mamă, ci și pentru-că avea mângăerea de a veni la sinul unei vrednice fice a aceleia-și Rome, care tocmai pre atunci (1878) după vécuri de amorțire redeșteptase cu deplină splendoré gloria română pre țermurii Istrului celui bătrân.

Ajunsu la București, P. Paul continuă cu acela-și zel apostolic practica sacrului ministeru în sinul coloniei italiene, de vreme ce, în calitate de secretar, apoi de Vicaru generalu, a fost brațul dreptu al Monseniorelui Paoli întru ocărnuirea Archidiecesei și întru toate uriașele sale întreprinderi, cari pentru vecie l-au făcutu neperitoru numele în Biserica Catolică din România. Trecându într'aceea (1885) la o viață mai bună acestu mare Arhiepiscopu, care pre oru și unde a muncit, n'a lăsat pre urma sa decât opere mărețe și cea mai profundă venerațiune, ochiulu pătrunzătoru al Pontificalui Leon XIII se opru de-a dreptul asupra lui P. Paul — după cum ne-a descoperit o împrejurare fericită — și spre generală bucurie îi lăse de mire veduvitei Biserice.

